

SOG'LIQNI SAQLASHDA LOGISTIKA VA BOSHQARUV

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7793126>

Alimova Sabohat G'oziyevna

Toshkent tibbiyot akademiyasi ijtimoiy fanlar kafedrası dotsenti

Abdurahimova Saida Ahmadjanovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti iqtisodiy xavfsizlik kafedrası dotsenti., (DSc)

Anotatsiya: *ushbu maqolada sog'liqni saqlash sohasidagi zamonaviy logistika tizimi masalalari, boshqaruv va tibbiyot xodimlari o'rtasida mantiqiy va funktsional o'rnatilgan aloqalar ko'rib chiqildi.*

Kalit so'zlar: *logistika, menejment, faoliyat, sog'liqni saqlash tizimi, tibbiy va iqtisodiy samaradorlik.*

Аннотация: *в этой статье рассмотрены вопросы современной логистической системы в здравоохранении, построена логическая и функциональная связь между управленческим и медицинским персоналом.*

Ключевые слова: *логистика, управление, функционирование, система здравоохранения, медицинская и экономическая эффективность.*

Abstract: *in this article, the issues of the modern logistics system in healthcare are considered, a logical and functional relationship between management and medical personnel is constructed.*

Keywords: *logistics, management, functioning, healthcare system, medical and economic efficiency.*

KIRISH. Sog'liqni saqlashning hozirgi holati sohada keng ko'lamli tub o'zgarishlarni talab qiladi, Respublikada tibbiy yordamni tashkil etishning asosiy asoslariga ta'sir ko'rsatadigan barcha tuzilmalar ushbu sxemaga jalb qilinishi kerak: moliyalashtirish, boshqarish, resurslarni qo'llab-quvvatlash tizimlari. Albatta, sohada rejalashtirilgan ishlarning rolini tibbiyotda moddiy-texnik ta'minotni etkazib berish va sotish, boshqacha aytganda, sog'liqni saqlashda logistika vazifasini belgilash sifatida baholab bo'lmaydi.

Logistikaning amaldagi faoliyat sifatida maqsadi ishlab chiqaruvchining transport zanjiridagi resurs xarajatlarini minimallashtirish va yakuniy bosqichda iste'molchi uchun mahsulot sifatining xavfsizligini ta'minlashdir. Logistikani biznes nuqtai nazaridan zamonaviy talqin qilish noaniq va mamlakatga, logistika maktabiga (yo'nalishiga) va ma'lum bir tadqiqotchiga bog'liq. Fikrlarning tarqalishi juda keng:

moddiy oqimni boshqarish (transport, omborxonalar, yuklarni qayta ishlash, qadoqlash, bojxonalar rasmiylashtiruvini, inventarizatsiyani boshqarish va boshqalar) bilan bog'liq ba'zi funktsiyalar to'plami sifatida logistika haqidagi utilitar tushunchadan tortib, logistikani har qanday iqtisodiy jarayonni optimallashtirish vositasi sifatida tushunishning ilmiy (falsafiy) kontseptsiyasigacha mahalliy yoki global miqyosda. [2]

Tizimni tashkil etuvchi omillarni rivojlantirish hisobiga sog'liqni saqlash tizimining samarali ishlashi (tashkiliy tizimni takomillashtirish, sog'liqni saqlash infratuzilmasi va resurslarni qo'llab-quvvatlashni rivojlantirish, sog'liqni saqlash muassasalarining iqtisodiy mustaqilligini kengaytirish, ularning faoliyatining iqtisodiy natijalari uchun javobgarligini oshirish, diagnostika, profilaktika funktsiyalarini funksional taqsimlashning bosqichma-bosqich texnologik printsiplarni amalga oshirish, terapevtik va rehabilitatsiya tadbirlari) mantiqiy va oqilona ketma-ketlikda butun sog'liqni saqlash tizimining tibbiy va iqtisodiy samaradorligini oshirishga imkon beradi.

Bozor munosabatlarining rivojlanishi sharoitida tovarlarni taqsimlashni boshqarish iqtisodiy va moliyaviy, ishlab chiqarish va iqtisodiy faoliyatdagi eng istiqbolli va ko'p qirrali yo'nalishlardan biri bo'lib, tibbiy yordamning real hajmi va sifati, faoliyat natijalarini monitoring qilish, tibbiyot muassasalari faoliyatini ob'ektiv etarli darajada baholash, umuman sog'liqni saqlashning yagona axborot maydoni. Hisob-kitoblar shuni ko'rsatadiki, sog'liqni saqlashda integratsiyalashgan boshqaruvning rivojlanishi natijasida sohada boshqaruv va moliyalashtirishning markazsizlashtirilishi natijasida moliyaviy ta'sirning yo'qolishi yuzaga keldi, bu davlat va uy xo'jaliklari o'rtasidagi vakolatlarining farqlanishining tabiiy natijasi bo'ldi.

Tibbiyot muassasalarini boshqarishning barcha o'rganilgan usullari endi samarali emas, chunki zamonaviy iqtisodiy muhitda doimiy yoki oldindan aytib bo'lmaydigan narsa yo'q. Bozor o'zgarishini, iste'molchilar talabini, tibbiy mahsulotning hayot aylanishini, ilmiy va texnik o'zgarishlarni, bozor munosabatlari sub'ektlari o'rtasidagi raqobatni aniq bashorat qilish juda qiyin. Tibbiy xizmatlarni ishlab chiqarishni boshqarish samaradorligiga mehnatni me'yorlashtirishning ahamiyatsiz tizimi, mehnat tartibidagi kamchiliklar yoki kamchiliklar, xodimlarni kam rag'batlantirish va rag'batlantirish salbiy ta'sir qiladi. Qabul qilingan qarorlarning aksariyati mijozlarning xohish-istaklarini inobatga olmaydi va boshqaruv jarayonini tashkil etishning

zamonaviy texnologiyalarini hisobga olmasdan va ishlatmasdan tayyorlanadi, natijada ularni boshqarish tizimida amalga oshirish uchun aniq ishlab chiqilgan rejalar mavjud emas.

Bugungi kunda tibbiyot muassasasi sog'liqni saqlash tizimini boshqarishning barcha nuqsonlarini jamlashning so'nggi nuqtasidir. Tibbiyot muassasasi faoliyatini rejalashtirish tizimli, statistik va iqtisodiy tahlilning zamonaviy usullaridan foydalanmasdan (aktuar prognozlash, korrelyatsiya, regressiya, ko'p faktorli tahlil, iqtisodiy va matematik modellashtirish va boshqalar) foydalanmasdan, parchalangan ma'lumotlarni va norasmiy ekspert baholash usulini hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

Sog'liqni saqlash muassasasining xarajatlari rahbar tomonidan rejalashtirilgan va nazorat qilinadi va asosiy xarajatlar davolovchi shifokor tomonidan amalga oshiriladi. Shu bilan birga, sog'liqni saqlash tashkilotchisi bo'lgan bosh shifokor davolovchi shifokor-klinisyenning harakatlarining qonuniyligini tezda baholay olmaydi (odatda qimmat). Va davolovchi shifokor, o'z ishida iqtisodiy rag'batlarning yo'qligi sababli, tibbiy yordam sifatini oshirishdan yoki resurslardan oqilona foydalanishdan manfaatdor emas. Davolash va diagnostika jarayonining klinik va iqtisodiy tarkibiy qismlari o'rtasida ziddiyat mavjud. Sog'liqni saqlash muassasalarining qat'iy shtat tuzilmasi doirasi faqat iqtisodiy tartibga soluvchilar yordamida tibbiyot xodimlarini klinik amaliyotni bevosita boshqarishga chuqur jalb qilishga imkon bermaydi [3].

XULOSA. Sog'liqni saqlash logistikasini o'rganishda ba'zi xulosalarga asoslanib, tibbiy muassasani operatsion tizim sifatida tashkil etishning mavjud modeli, uning ma'muriyati asosan sarf materiallari, dori-darmonlar, uskunalar, xaridlar, ta'mirlash va boshqalar bilan ta'minlashning quyi tizimlarini boshqarishi aniq bo'ladi. Vaziyatni tashqi kuzatuvchi va baholovchi bo'lishi mumkin. Tibbiyot muassasasi rahbariyatining asosiy vaqti tibbiy muassasadan tashqarida bo'lib, u erda tibbiy qismlarni sotib olish, sotish va almashtirish muammolarini hal qiladi va tibbiy yordam ko'rsatish uchun aniq protseduralarni rejalashtirish va amalga oshirishda ishtirok etmaydi, hozirgi davrda tashkiliy tuzilmalar faoliyatining etarliligini ob'ektiv baholay olmaydi. vaqt, tibbiy harakatlarning to'g'riligi to'g'risida; shuningdek, u terapevtik va diagnostika tadbirlarining to'g'riligini to'liq nazorat qilish imkoniyatiga ega emas va faqat

jarayonning mohiyatini bilvosita aks ettiradigan ko'rsatkichlar asosida muassasaning asosiy ishlab chiqarish faoliyati samaradorligi to'g'risida xulosalar chiqaradi.

Sog'liqni saqlashda ishlab chiqarish faoliyatini o'z vaqtida axborot bilan qo'llab-quvvatlashning yo'qligi, umuman olganda, bugungi kunda tibbiy statistika noto'g'ri talqin qilinishiga olib keladi. Harakatchanlik - bu davr talabi, sog'liqni saqlash muassasalarida boshqaruv tizimini takomillashtirish bo'yicha favqulodda choralarni ko'rish kerak, bu bugungi kunda hech qanday shubha tug'dirmaydi. Bu tibbiy muassasaning zamonaviy bozor sharoitida ishlashga moslashish darajasini oshirish zarurati bilan bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Алимova С.Г. Совершенство системы международной логистики. Монография. ТТА г.Ташкент. 2023. С.148
2. Андрианова Г.Н. и др. Основы фармацевтической логистики. Учебное пособие. Издательство УГМУ г. Екатеринбург. 2016. С.160
3. Кучеренко В.З., Яковлев Е.П. Стратегия клинического менеджмента как основа повышения качества медицинской помощи и ресурсосбережения / Проблемы управления здравоохранением. -2002. - № 2(3). - С. 24-28.
4. Стародубов В.И., Тихомиров А.В. Роль субсидиарных обязательств публичного собственника в отношениях обязательного медицинского страхования / Глав врач.- 2002. -№ 8. - С. 8-12.